

“กาญจนฤๅษีกล่าวสรุปว่า “ดูก่อนท่านผู้เป็นจอมมฤต เพราะ
กามทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลายจึงประมาทลุ่มหลงกระทำกรรมอันเป็นบาป ถูก
ประหารจองจำ ทุกข์และภัยจึงเกิด เมื่อตายแล้วย่อมไปสู่นรก เพราะเห็นโทษใน
กามคุณดังนี้ ฤๅษีทั้งหลาย จึงไม่สรรเสริญกาม”

ภูมิหลังของฤๅษีทุกคนนี้ คือลูกเศรษฐีที่เบื่อหน่ายความสุขทางโลกที่
ตนมีจนล้นเหลือ ได้พากันปริจาคทรัพย์ทั้งปวง ออกมาบวชแสวงหาความวิเวก
และความสงบอยู่ในป่า การสบบานด้วยการให้กลับไปอยู่ครองเรือน คือสบบาน
ให้ตนได้ในสิ่งที่ตนรังเกียจ

นี่ย่อมต่างจากผู้ที่ยังยินดีติดใจในการครองเรือน และในสมบัติพัสถาน
ต่างๆ ที่ย่อมจะสบบานในทางกลับกันคือ สบบานให้ตนเสื่อมลาภ เสื่อมยศ

พระอินทร์ที่เคยเป็นกังวลว่าฤๅษีบำเพ็ญเพียรอยู่เพื่อต้องการตะบะที่แรง
กล้า และจะสร้างพลังขึ้นเป็นใหญ่ในสรวงสวรรค์ จึงได้แปลงกายลงมาลอบใจ
ฤๅษี ได้ยินคำอธิบายดังนั้น ก็เข้าใจจึงสารภาพว่า

“ข้าแต่ท่านผู้ประพฤติพรหมจรรย์ ข้าพเจ้าจะทดลองดูว่า ฤๅษีเหล่านี้
ยังโน้มไปในกามหรือไม่ จึงถือเอาแห้วมาไปฝังไว้ ฤๅษีทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์
ไม่มีบาป นี้แห้วของท่าน”

“ดูก่อนท้าวสหสนันย์เทวราช ฤๅษีเหล่านั้นมิใช่รักพ่อนของท่าน และ
มิใช่ผู้ที่ท่านจะพึงล้อเล่น มิใช่พวกพ้องและสหายของท่าน เพราะเหตุไร ท่านจึง
มาดูหมิ่นล้อเล่นกับฤๅษีทั้งหลาย” พระอินทร์จึงกระทำการนอบน้อมพร้อม
สรรเสริญฤๅษี เพื่อบรรเทาโทษของพระองค์เอง

“ข้าแต่ท่านผู้ประพฤติพรหมจรรย์ ผู้มีปัญญากว้าง ท่านเป็นอาจารย์
และเป็นบิดาของข้าพเจ้า ขอเงาที่ท่านจงเป็นที่พึ่งของข้าพเจ้าผู้พลาดพลัง ขอ
ได้โปรดลดโทษครั้งหนึ่งเกิด บัณฑิตทั้งหลายย่อมไม่มีความโกรธเป็นกำลัง”

กาญจนฤๅษีได้ยินดังนั้น จึงกล่าวโน้มน้าวให้ฤๅษีทั้งปวงเว้นจากการโกรธ
ซึ่งพระอินทร์ที่กระทำการล้อเล่นของตนเองอดอาหารไปสามวัน และทุกคนที่เหลือ
ไม่เว้นแต่กระทั่งเทวดา และสัตย์เดียรัจฉาน ต้องเดือดร้อนพิสุจน์ความสุจริตของ
ตนในครั้งนี้ “การที่พวกเราได้เห็นทำว้าวสวะเป็นจอมมฤต นับเป็นราตรีเอกของ
พวกเราเหล่าฤๅษีซึ่งอยู่กันด้วยดี ท่านผู้เจริญ ทุกคนจงพากันดีใจเถิด และเราก็ได้
แห้วมาคืนแล้ว”

แบบฝึกคิด

1. จะประหยัดเวลา ต้องรู้จักวางระบบงาน
2. ในกลุ่มชนผู้มีปัญญา เขาติเตียนตนและพิจารณาตนเพื่อพัฒนาตน ไม่ใช่
พาลวิพากษ์วิจารณ์คนอื่น ไม่ผลิผลลามด่วนสรุป และไม่กล่าวหาผู้อื่น เมื่อเกิดปัญหา
ขึ้น ก็สอบถามเพื่อหาต้นเหตุให้ชัดเจน แล้วหาทางขจัดปัญหาระหว่างกันให้สิ้นไป ไม่
ปล่อยเป็นเรื่องค้างคาใจกันอยู่ระหว่างสองฝ่าย คือ ตนและอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นใครใน
อีก 9 คนที่เหลือก็ไม่รู้ได้
3. ความไว้วางใจกันเป็นสิ่งที่มีความมากในสังคมและชุมชน ไม่ว่าจะใหญ่หรือเล็ก
4. สิ่งที่คนกลุ่มหนึ่งรังเกียจ คนอีกกลุ่มหนึ่งอาจจะพอใจก็ได้ เช่น หนอนชอบ
อยู่ในคูต นั้นเป็นเพราะหอมหวานสุขสบายเป็นที่สุดสำหรับหนอน หมาวิ่งหนีน้ำหอม
เพราะผิดกลิ่น ถ้าพูดได้มันคงบอกว่าเหม็น ฤๅษีขยะแขยงและหลีกเลี่ยงความสุขทาง
โลก ที่มนุษย์ทั่วไปไขว่คว้าหามาสู่ตน แม้ในชีวิตเราทุกคนทุกวันนี้ก็ไม่ต่างกัน คนแก่
กับวัยรุ่นสนุกกันคนละเรื่อง ยิ่งต่างชาติต่างภาษาก็ยิ่งต่างกัน แต่มาถึงข้อ 5 คือ
5. มีบรรทัดฐานแห่งความดีงามที่เหมือนกันไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์
แม้กระทั่งเทวดา นั่นก็คือ การไม่ลักขโมย และการพูดความจริง
6. เมื่อเรื่องจบแล้วก็ต้องรู้จักแล้ว

